

POWOŁANIE KAPŁAŃSKIE JAKO SPECYFICZNA DROGA REALIZACJI POWOŁANIA CHRZEŚCJAŃSKIEGO W ŚWIEŁE NOWYCH DOKUMENTÓW KOŚCIOŁA

Treść: — I. Istota powołania chrześcijańskiego. 1. Teologalny wymiar powołania chrześcijańskiego. a. Ojciec, który wzywa. b. Syn, który posyła. c. Duch, który uświęca. 2. Eklezjalny wymiar powołania chrześcijańskiego. 3. Parenetyczny wymiar powołania chrześcijańskiego. — II. Istota powołania kapłańskiego i jego specyfika. 1. Relacja między kapłaństwem powszechnym wiernych i kapłaństwem urzędowym. 2. Teologalny wymiar powołania kapłańskiego. a. Ojciec, który wzywa. b. Syn, który posyła. c. Duch, który uświęca. 3. Eklezjalny wymiar powołania kapłańskiego. 4. Parenetyczny wymiar powołania kapłańskiego. — Zusammenfassung.

Jeszcze do niedawna słowo „powołanie” kojarzyło się zasadniczo ze stanem duchownym, kapłańskim lub zakonnym. Sobór Watykański II ukazał tajemnicę powołania w znacznie szerszej perspektywie. Idea powołania to jeden z wiodących tematów soborowych. Sobór nie zamierzał jednak definiować „powołania”, ani też dawać semantycznego wykładu na ten temat, lecz w sposób opisowy przybliżyć bogactwo jego treści. Podjęta na Soborze Watykańskim II refleksja nad powołaniem znalazła swą kontynuację i pogłębienie w wielu dokumentach Kościoła ostatnich lat.

W niniejszym artykule pragniemy wskazać na ścisły związek istniejący między powołaniem chrześcijańskim i powołaniem kapłańskim¹, a tym samym między kapłaństwem powszechnym wiernych i kapłaństwem urzędowym. Poprzez refleksję nad tajemnicą powołania w wymiarach teologalnym, eklezjalnym i parenetycznym, bliższą stanie się nam prawda o powołaniu kapłańskim jako specyficznej drodze realizacji powołania chrześcijańskiego.

I. ISTOTA POWOŁANIA CHRZEŚCJAŃSKIEGO

1. Teologalny wymiar powołania chrześcijańskiego

Punktem wyjścia w refleksji nad powołaniem chrześcijańskim jest tajemnica Boga w Trójcy Świętej. Bóg odwiecznie postanawia objąć wszystkich ludzi

¹ Pod pojęciem „powołanie kapłańskie” będziemy mieli konsekwentnie na myśli powołanie do kapłaństwa urzędowego, czyli hierarchicznego, związanego z sakramentem święceń kapłańskich.

zbawczym planem, by dać im udział w swoim życiu. W duchu bezinteresownej miłości zwraca się On ku ludziom, komunikuje im swój zbawczy zamiar i zaprasza do dialogu. Właśnie ten Boży zamysł nadaje życiu człowieka zasadniczą orientację, którą możemy nazwać „powołaniem Bożym”, „najwyższym powołaniem życiowym”, a więc powołaniem płynącym z Bożego wybrania.

Najgłębszym fundamentem powołania jest wolna decyzja miłującego i obdarzającego Boga. To B ó g p o w o ł u j e człowieka. W powołaniu doświadczamy absolutnego prymatu Bożej łaski. *Właśnie wolna i całkowicie darmowa interwencja Boga, który wzywa, jest w powołaniu najważniejsza, uprzednia i decydująca. Do Niego należy inicjatywa powołania. Doświadcza tego prorok Jeremiasz, do którego Pan kieruje słowo: Zanim ukształtowałem cię w łonie matki, znałem cię, nim przyszedłeś na świat, poświęciłem cię, prorokiem dla narodów ustanowiłem cię* (Jr 1,4–5). Tę samą prawdę ukazuje apostoł Paweł, według którego każde powołanie zakorzenione jest w Bożym odwiecznym wybraniu dokonanym przed założeniem świata (por. Ef 1,5) (PDV 36). Do wszystkich powołanych bez wyjątku odnoszą się słowa Pana: *Nie wyście Mnie wybrali, ale Ja was wybrałem* (J 15,16).

Prawdę o powołaniu można wyrazić skrótowo w następujący sposób: Bóg stworzył człowieka na swój obraz i wyniósł go do wspólnoty życia z sobą. Chodzi tu o „pełne” czy też „integralne” powołanie. Powołanie człowieka jest ostatecznie jedno. Obejmuje ono zarówno aspekt naturalny jak i nadprzyrodzony, tak stworzenie, jak i nadprzyrodzone wyniesienie do jedności z Bogiem. Stwarzając, Bóg powołuje jednocześnie do wspólnoty życia z sobą. I właśnie wymiar nadprzyrodzony powołania nadaje życiu ludzkiemu sens ostateczny. Co więcej, powołanie człowieka do pełni doskonałości w zakresie jego natury jest możliwe do zrealizowania tylko w łączności z realizacją powołania nadprzyrodzonego. Stąd też każde powołanie jest ze swej istoty n a d p r z y r o d z o n e. Jest ono bowiem wezwaniem skierowanym do człowieka obdarowanego łaską Bożego synostwa, aby uwielbił Boga ludzką naturą, podniesioną do uczestnictwa w Jego życiu.

Powołanie dotyka samej istoty człowieczeństwa osoby powołanej. Bóg, powołując, odsłania człowiekowi swą najgłębszą myśl o nim, o jego istocie i przeznaczeniu. Pozwala dzięki temu lepiej zrozumieć, kim jest człowiek wobec Boga jako byt zależny a jednocześnie wolny i odpowiedzialny, zdolny do tworzenia i nieustannego rozwoju, obdarzony godnością osobową i niepowtarzalny w swej indywidualności. Dopiero uznanie pełnej prawdy o człowieku, łącznie z przeznaczeniem go do zjednoczenia z Bogiem, prowadzi do odkrycia ludzkiej g o d n o ś c i i wzniosłości jego powołania: *Osobliwą rację godności ludzkiej stanowi powołanie człowieka do uczestnictwa w życiu Boga. Człowiek już od samego początku zapraszany jest do rozmowy z Bogiem: istnieje bowiem tylko dlatego, że Bóg go stworzył z miłości i wciąż z miłości zachowuje, a żyje w pełni wedle prawdy, gdy dobrowolnie uznaje ową miłość i powierza się swemu Stwórcy* (KDK 19).

W dziele stwórczym i zbawczym Bóg powołuje całą ludzkość. Powołanie takie jest wspólne dla wszystkich ludzi, bez względu na ich stosunek do religii i do chrześcijaństwa, dotyczy całej ludzkości i obejmuje ją jako całość: *Wszyscy bowiem, stworzeni na obraz Boga (...), powołani są do jednego i tego samego celu, to jest do Boga samego* (KK 92).

Powołując wszystkich ludzi, Bóg kieruje swe wezwanie do każdego człowieka indywidualnie. W odwiecznym planie Boga mieści się jedyność i niepowtarzalność każdego powołania. *W istocie odwiecznie byliśmy obecni w Bożym zamysle i odwiecznie umiłował On nas jako osoby jedyne i niepowtarzalne, wzywając każdego z nas jego własnym imieniem, jak Dobry Pasterz, który woła swoje owce po imieniu* (ChL 58). Każdy człowiek w zjednoczeniu z Bogiem ma osiągnąć pełnię swej ludzkiej doskonałości.

Powołanie ukazuje się nam jako dar miłości i dzieło Trójcy Świętej. Ma ono swoje źródło w Bogu, który jest Tróją Osób (PDV 12). Można więc zrozumieć je i ocenić jedynie w świetle tajemnicy Boga w Trójcy Świętej Jedyne.

Każde powołanie ma wymiar trinitarny, wiąże się bowiem z:

- zamysłem Ojca,
- posłannictwem Syna,
- działaniem Ducha Św.

Stąd też w każdym powołaniu objawia się tajemnica:

- Ojca, który wzywa,
- Syna, który posyła,
- Ducha, który uświęca.

a. Ojciec, który wzywa

Aby zrozumieć powołanie chrześcijańskie trzeba wznieść myśl ku Ojcu, który, przez nikogo nie powołany ani nie posłany, wzywa wszystkich, aby święcili Jego Imię i pełnili Jego wolę (PDV 35). Bóg Ojciec, będąc w swej istocie Miłością, z absolutnie wolnej i podyktowanej własną dobrocią decyzji powziął od wieków tajemniczy plan miłości. Jego treścią jest stworzenie świata i powołanie człowieka do dialogu miłości.

Każde powołanie ma swój początek w Ojcu i Jego planie miłości, wiąże się ściśle z odwiecznym zamysłem Ojca i jest Jego darem. Ojciec jest tym, który podejmuje inicjatywę. On wzywa i posyła. Fundamentem powołania jest więc darmowe i uprzedzające wybranie ze strony Ojca (Dok. Końc. 17).

b. Syn, który posyła

Rozważając prawdę o powołaniu chrześcijańskim trzeba mieć przed oczyma tajemnicę Jezusa Chrystusa. Ojciec tak umiłował świat, że posłał swojego Jednorodzonego Syna, aby świat został przez Niego zbawiony. To Ojciec jest Tym, który Jezusa powołuje, wybiera i posyła (PDV 19). Jezus Chrystus składając ofiarę z samego siebie realizuje zlecone Mu posłannictwo, a tym samym wiernie wypełnia zamysł Ojca. Jest On pierwszym Powołanym i Posłanym, niedoścignionym wzorem realizacji wszelkiego powołania. Odwieczny zamysł Ojca względem ludzi, a więc ich powołanie, jest nierozdzielnie związane z osobą i posłannictwem Jezusa Syna.

W Chrystusie Ojciec nappełnił nas wszelkim błogosławieństwem duchowym, w Nim wybrał nas przed założeniem świata, przez Niego z miłości przeznaczył nas dla siebie jako upodobnionych do Niego przybranych synów (por. Ef 1,3–5). Pełna prawda o człowieku i jego powołaniu stała się dostępna dzięki Chrystusowi: *Tajemnica człowieka wyjaśnia się naprawdę dopiero w tajemnicy Słowa Wcielonego. Chrystus pozwala człowiekowi zrozumieć siebie samego i ukazuje mu najwyższe powołanie* (KDK 22).

Jezus Chrystus, sam powołany i posłany przez Ojca, jest jednocześnie tym, który p o w o ł u j e. Jak niegdyś w czasie swej ziemskiej misji, tak i dziś nieustannie kieruje swoje wezwanie do ludzi, by poszli za Nim, naśladując Go na drodze realizacji powołania. Wezwanie to jest darem zaoferowanym każdemu bez wyjątku człowiekowi. Z wezwaniem tym łączy się konkretna misja. Chrystus wzywa każdego o s o b i ś c i e: *Pójdź i ty do mojej winnicy* (ChL 28. 33). We wspólnocie z Chrystusem, idąc za Nim, powołany odnajduje siłę do czynienia ze swego życia daru miłości dla Boga i Kościoła (Dok. Końc. 17).

Można powiedzieć, że każde powołanie jest ze swej istoty „chrześcijańskie”, bo jest zawsze powołaniem w Chrystusie: *Syn Boży, przez wcielenie swoje zjednoczył się jakoś z każdym człowiekiem. (...) Skoro bowiem za wszystkich umarł Chrystus i skoro ostateczne powołanie człowieka jest w rzeczywistości jedno, mianowicie boskie, to musimy uznać, że Duch Święty wszystkim ofiarowuje możliwość dojścia w sposób Boga wiadomy do uczestnictwa w paschalnej tajemnicy Chrystusa* (KDK 22). Wypełniając swe zbawcze posłannictwo Chrystus przełamał moc grzechu. Dzięki Chrystusowi człowiek został wyzwolony i stoi dziś w obliczu swego pełnego powołania, jak to było w początkach jego istnienia (KDK 2). Człowiek jest w stanie zrealizować to powołanie, o ile trwać będzie w łączności z Chrystusem. Pełne powołanie człowieka jest zaproszeniem i wezwaniem do uczestnictwa w życiu Bożym przez złączenie z Chrystusem Odkupicielem w Jego śmierci i zmartwychwstaniu. Tylko włączenie człowieka w tajemniczą rzeczywistość Paschy Chrystusa pozwala osiągnąć najwyższe ludzkie przeznaczenie, polegające na zjednoczeniu z Ojcem.

c. Duch, który uświęca

Powołanie chrześcijańskie rodzi się z D u c h a Ś w. Na chrzcie św. zostajemy nappełnieni Duchem i naznaczeni Nim jak pieczęcią. Życie chrześcijańskie, a więc życie człowieka powołanego, jest życiem w Duchu. To Duch Święty „przyłącza się do naszego ducha”, pozwala nam usłyszeć słowo Ojca, a jednocześnie budzi w nas synowską odpowiedź. W ten sposób życie chrześcijańskie staje się życiem duchowym, czyli życiem ożywianym i kierowanym przez Ducha Świętego. Tenże Duch umacnia wiernych na drodze realizacji powołania chrześcijańskiego, które jest wezwaniem do świętości i doskonałej miłości (PDV 19).

Duch Święty nie tylko objawia i przekazuje nam to powołanie, ale staje się w nas jego początkiem i urzeczywistnieniem. On, Duch Syna, u p o d a b n i a n a s d o J e z u s a C h r y s t u s a i pozwala nam uczestniczyć w Jego synowskim życiu, to znaczy w Jego miłości do Ojca i do braci (PDV 19).

Napełnieni Duchem chrześcijanie stają się ludem namaszczonego dla Boga i przez Boga posłanym. Od Ducha Św. pochodzi wszelki dar konsekracji i posługiwania. Duch Święty konsekruje dla misji tych, których Ojciec powołał za pośrednictwem Chrystusa (PDV 35). W tymże Duchu powołany wypowiada i odnawia swoje „tak” wobec Boga i Kościoła (Dok. Końc. 17).

Powołanie chrześcijańskie posiada wyraźny rys eschatologiczny. Chrześcijanin realizując powołanie zmierza ku życiu wiecznemu w Bogu. Powinien więc nieustannie mieć przed oczyma ten ostateczny cel swego ziemskiego pielgrzymowania. Bóg zaprasza i wzywa do swego Królestwa wszystkich ludzi. Dopelnienie Królestwa Bożego dokona się przez Chrystusa w Duchu Św., kiedy wszyscy w stanie doskonałości doprowadzeni zostaną do uszczęśliwiającej wspólnoty z Trójcą Świętą.

2. Eklezjalny wymiar powołania chrześcijańskiego

Na powołanie chrześcijańskie należy spojrzeć z kolei w świetle tajemnicy Kościoła. Chrystus ustanowił Kościół, powszechną wspólnotę wezwanych, a więc powołanych, którzy są królewskim kapłaństwem, świętym narodem, ludem Boga na własność przeznaczonym (por. 1 P 2,9).

Powołanie określa najgłębszą istotę Kościoła. Kościół stanowi *mysterium vocationis* (PDV 34). Nie tylko skupia on w sobie wszystkie powołania, jakimi Bóg go obdarza na drodze zbawienia, ale sam objawia się jako tajemnica powołania (PDV 35). Sama też nazwa Kościoła, „Ecclesia”, wskazuje na jego wewnętrzny charakter powołaniowy. Kościół bowiem jest „zwołaniem”, społecznością ludzi wezwanych: *Bóg powołał zgromadzenie tych, co z wiarą spoglądają na Jezusa (...), i ustanowił Kościołem* (PDV 34, KK 9).

Cały Kościół jest wezwany i posłany na świat, aby mocą Ducha Świętego kontynuować misję Chrystusa (KK 9, EN 14). Cały Kościół, tzn. również każdy członek Kościoła w swoim zakresie, jest powołany i posłany. Wszyscy w Kościele mają określone powołanie. Każdy na mocy powszechnego kapłaństwa wiernych, otrzymanego na chrzcie św., powołany jest do zaangażowania się w misję Kościoła (por. KK 10.11).

Dzięki Duchowi Świętemu, który ożywia Ciało Chrystusa, istnieje w Kościele bogactwo darów, posług i działania. W tej różnorodności charyzmatów objawia się ostatecznie jedno Ciało i jeden Duch. W Kościele, wspólnocie Ludu Bożego poddanej działaniu Ducha Św., każdy ma „własny dar”. Ten zaś dar, będąc własnym powołaniem poszczególnego człowieka, służy równocześnie drugiemu, buduje Kościół (RH 21). Chrześcijańskie powołanie w każdej formie jest darem mającym służyć budowie Kościoła, wzrastaniu Królestwa Bożego w świecie (PDV 35, DA 3).

Kościół odgrywa istotną rolę na drodze realizacji powołania. Powołanie chrześcijańskie nie zostaje nigdy dane poza Kościołem, czy niezależnie od niego, lecz zawsze w Kościele i za pośrednictwem Kościoła. *Spodobało się (...) Bogu uświęcać i zbawiać ludzi nie pojedynczo, z wykluczeniem wzajemnej*

między nimi więzi, lecz uczynić z nich lud, który by Go poznawał w prawdzie i zbożnie Mu służył (KK 9, PDV 35). Kościół, który przez swoją wewnętrzną konstytucję jest «powołaniem», rodzi i wychowuje powołania, a czyni to dzięki temu, że jest «sakramentem» jako «znak» i «narzędzie», w którym znajduje oddźwięk i dopełnia się powołanie każdego chrześcijanina (PDV 35).

Wezwany przez Boga i ustanowiony w świecie jako wspólnota wezwanych, Kościół staje się równocześnie narzędziem Bożego wezwania, jest wspólnotą *w z y w a j ą c ą*, powołującą (Dok. Końc. 13). Wszyscy w Kościele są powołani, aby wzywać, stając się przedłużeniem Bożego wołania (DDP 8). Cały Kościół powinien czuć się odpowiedzialny za powołania, pomagając powołanym odkryć i rozpoznać głos wzywającego Boga, przy jednoczesnej trosce o autentyczną realizację Bożego wezwania.

W tym świetle można więc zrozumieć istotny eklezjalny wymiar chrześcijańskiego powołania, które:

- wywodzi się „z” Kościoła i z jego pośrednictwa,
- zostaje rozpoznane i realizuje się „w” Kościele,
- przybiera kształt służby „dla” Kościoła.

3. Parenetyczny wymiar powołania chrześcijańskiego

Powołanie chrześcijańskie ukazuje się nam wreszcie jako *dar z o b o w i ą z u j ą c y*. Każdy człowiek jest powołany, a więc wezwany i zaproszony przez Boga do dialogu. Człowiek powinien dać odpowiedź na Boże wezwanie, podjąć je i zrealizować. Powołanie jest aktem miłości ze strony Boga, pozytywna odpowiedź wyrazem wiary i miłości człowieka powołanego. Tym samym w powołaniu dochodzi do dialogu miłości, spotkania miłości Boga z miłością człowieka (ChL 58). Dar powołania staje się dla obdarowanego nie tylko znakiem Bożej miłości, lecz także wezwaniem do odpowiedzi, moralnym zadaniem zobowiązującym do troski o jego należyte przyjęcie i rozwój (KDK 45).

W historię każdego powołania chrześcijańskiego wpisany jest niezwykle dialog między Bogiem i człowiekiem, odwołujący się do wolności powołanego. Papież mówi o dwóch nierozłącznych elementach powołania, darmowym darze Boga i odpowiedzialnej *w o l n o ś c i* człowieka, nawiązując do opisu powołania Dwunastu: *Potem Jezus wyszedł na górę i przywołał do siebie tych, których sam chciał, a oni przyszedli do Niego* (Mk 3,13). Mamy tu z jednej strony mamy absolutnie wolną decyzję Jezusa, z drugiej zaś przyjęcie Dwunastu, czyli ich dobrowolne pójście za Jezusem. Papież podkreśla, że *jest to stały wzór i nieodzowny element każdego powołania: proroków, apostołów, kapłanów, zakonników, wiernych świeckich, każdego człowieka (...)*. W powołaniu objawia się darmowa miłość Boga, a jednocześnie najwyższa z możliwych form ludzkiej wolności, wyrażająca się przyjęciem wezwania Boga i zawierzeniem Mu. W rzeczywistości łaska i wolność nie są sobie przeciwstawne. Przeciwnie, łaska ożywia i podtrzymuje ludzką wolność, wyzwala ją z niewoli grzechu, uzdrawiając i rozwijając jej zdolność otwarcia się na Boży dar i przyjęcia go. Wolność jest zatem istotnym czynnikiem powołania. Nie mogą istnieć powołania, które nie są wolne, to znaczy nie są spontanicznym oddaniem

siebie, świadomym, wielkodusznym, całkowitym (...). W powołaniu wolność zostaje wystawiona na najwyższą próbę: właśnie próbę ofiary, wielkoduszości, poświęcenia. Dobrowolna ofiara stanowi najgłębszy i najcenniejszy rdzeń ludzkiej odpowiedzialności na wezwanie Boga (PDV 36).

Powołując człowieka z motywu miłości, Bóg powołał go jednocześnie do życia w miłości. Miłość jest zatem podstawowym i wrodzonym powołaniem każdej istoty ludzkiej (FC 11). W realizacji tego powołania szczególną rolę odgrywa Duch Święty. Przypomina nam o tym Konstytucja *Gaudium et spes*, w której czytamy: *Chrześcijanin, stawiający się podobnym do obrazu Syna, otrzymuje pierwociny Ducha (Rz 8,23), które czynią go zdolnym do wypełnienia nowego prawa miłości. Przez tego Ducha cały człowiek wewnętrznie się odnawia (KDK 22). Powołanie to oznacza wezwanie do czynnej realizacji dobra, do życia w duchu miłości wedle różnych darów sobie udzielonych (KDK 32). Może być ono jednocześnie określone jako powołanie do świętości. Duch Święty objawia wiernym i przekazuje to podstawowe powołanie, jakie Ojciec odwiecznie kieruje do wszystkich ludzi, aby byli święci i nieskalani przed Jego obliczem [por. Ef 1,4–5] (KK 39–41, PDV 19). Powołanie do świętości jest w istocie wezwaniem do naśladowania Chrystusa.*

Chrześcijanie, wcieleni przez chrzest w Chrystusa i ustanowieni jako Lud Boży, stają się na swój sposób uczestnikami kapłańskiego, prorockiego i królewskiego urzędu Chrystusa (KK 31). Wszyscy oni ogarnięci są powołaniem do wypełniania misji powszechnego kapłaństwa poprzez naśladowanie Chrystusa Proroka, Kapłana i Króla, który jest wzorem i nauczycielem dla każdego i dla wszystkich (DDP 8, ChL 14).

Udział w prorockiej funkcji Chrystusa uzdalnia i zobowiązuje każdego z ochrzczonych do dawania świadectwa Chrystusowi całym swoim życiem. Chrześcijanie mają z wiarą *przyjąć Ewangelię i głosić ją słowem i czynem, demaskując śmiało i odważnie wszelkie przejawy zła. Na mocy zjednoczenia z Chrystusem Prorokiem, jako napelnieni Duchem Świętym świadkowie zmartwychwstałego Chrystusa, otrzymują oni udział zarówno w nadprzyrodzonym zmyśle wiary Kościoła (...) jak i w łasce słowa. Winni zabiegać o to, by nowość i moc Ewangelii jaśniała w ich życiu codziennym, rodzinnym i społecznym, oraz cierpliwie i odważnie, pośród sprzeczności współczesnych czasów, dawać wyraz nadziei na przyszłą chwałę.* (ChL 14).

Uczestnicząc w funkcji kapłańskiej Chrystusa, wierni jako „królewskie kapłaństwo” uczestniczą w ofierze, jaką On raz na zawsze złożył Ojcu (RH 20). *Wcieleni przez chrzest w Chrystusowe Ciało, łączą się z Chrystusem w tej ofierze, ofiarowując siebie samych i wszystkie swoje uczynki* (ChL 14). Chrześcijanie powołani są, aby całe ich życie stało się duchową ofiarą miłą Bogu przez Jezusa Chrystusa. Szczytem sprawowania przez wiernych funkcji kapłańskiej jest wspól-ofiara składana podczas Eucharystii.

Chrześcijańskie powołanie, będąc uczestnictwem w posłannictwie królewskim Chrystusa, jest wezwaniem do służby na rzecz rozszerzania się królestwa Bożego. Chrześcijanie mają być gotowi do służenia bliźnim z miłością na wzór Chrystusa, który nie przyszedł, aby Jemu służyli, ale by służyć (RH 21, ChL 14). Tym samym poprzez dar z siebie służą Jezusowi, który jest obecny w braciach, zwłaszcza najmniejszych. Wyznawcy Chrystusa szczególnie przeżywają swoją

królewskość, gdy podejmują duchową walkę prowadzącą do przewyciężenia w sobie panowania grzechu.

Dla wszystkich chrześcijan, nikogo nie wykluczając, *radykałizm ewangeliczny* jest zasadniczą i niezbywalną drogą realizacji ich powołania, płynącą z wezwania Jezusa do pójścia za Nim (PDV 27). Życie w duchu cnót ewangelicznych jest naśladowaniem Chrystusa w Jego posłuszeństwie, czystości i ubóstwie. Inaczej mówiąc, jest to upodobnienie do Chrystusa poprzez praktykowanie miłości posłusznej, czystej i ubogiej.

Chrystus z miłości poddał się woli Ojca, aby w posłuszeństwie dokonać dzieła naszego zbawienia. W Jego życiu wszystko było podporządkowane temu zbawczemu posłannictwu. Aby więc móc tak postępować jak Chrystus i aby Go naśladować, chrześcijanie *powinni codziennie swoje życie kształtować w duchu Chrystusowego posłuszeństwa względem zbawczego planu Ojca Niebieskiego* (Instr. Lab. 35.36).

W powołaniu chrześcijańskim zawarte jest też wezwanie do naśladowania postawy ubóstwa Chrystusa. *Idąc za Chrystusem ubogim chrześcijanie nie upadają na duchu z powodu niedostatku, ani nie nadymają się z powodu bogactwa* (DA 4; Instr. Lab. 38). Sobór Watykański II zachęca: *Wszyscy chrześcijanie niech starają się należycie kierować swymi uczuciami, aby korzystanie z rzeczy ziemskich i przywiązanie do bogactw wbrew duchowi ewangelicznego ubóstwa nie przeszkodziło im w osiągnięciu doskonałej miłości* (KK 42).

Na drodze naśladowania Chrystusa chrześcijanin powołany jest również do realizowania doskonałej miłości Boga i bliźniego poprzez życie w czystości. Wyzbywając się ducha egoizmu, powinien czystym i niepodzielnym sercem uczynić ze swego życia bezinteresowny dar Bogu i braciom (por. KDK 24). Czysta, niepodzielna miłość jest nieomylnym znamieniem prawdziwego ucznia Chrystusa (KK 42). Jest wyrazem i owocem życia według Ducha, w całkowitej wolności od grzechu. Chrześcijanin powinien przyłgnąć czystym sercem do owej pokornej i bezinteresownej miłości, której żywy obraz odnajduje w Jezusie Chrystusie.

II. ISTOTA POWOŁANIA KAPŁAŃSKIEGO I JEGO SPECYFIKA

1. Relacja między kapłaństwem powszechnym wiernych i kapłaństwem urzędowym

Jak już powiedzieliśmy, na mocy chrztu św. wierni chrześcijanie stanowią święte i królewskie kapłaństwo i wszyscy są powołani do wypełnienia kapłańskiej misji. A jednak Chrystus zechciał ustanowić w Kościele kapłaństwo urzędowe, czyli hierarchiczne, nazywane także kapłaństwem służebnym. Kapłaństwo służebne i kapłaństwo powszechne wiernych są dwoma różnymi sposobami uczestnictwa w kapłaństwie Chrystusa. Różnią się one między sobą co do istoty, a nie tylko stopniem (PDV 17). Jedno i drugie jest kapłaństwem sakramentalnym: pierwsze

z nich ma swe źródło w sakramencie chrztu św., drugie w sakramencie święceń kapłańskich. Są one sobie wzajemnie przyporządkowane (PDV 17). Kapłaństwo urzędowe jest specyficzną drogą realizacji powołania chrześcijańskiego. Adhortacja *Pastores dabo vobis* określa powołanie kapłańskie jako bezcenną wartość, wspaniałą i uprzywilejowaną formę życia chrześcijańskiego (PDV 39). Relacja istniejąca między tymi dwoma sposobami uczestnictwa w kapłaństwie Chrystusa przybliży nam specyfikę kapłaństwa służebnego.

Kapłaństwo służebne nie jest przeciwstawione kapłaństwu powszechnemu ochrzczonych. Na mocy chrztu kapłan jest *chrześcijaninem* (*christifidelis*) i uczestniczy w powszechnym kapłaństwie wiernych. Sakrament kapłaństwa nie przekreśla tego podstawowego chrześcijańskiego powołania. Jak pisał św. Augustyn: *Dla was jestem biskupem, a z wami chrześcijaninem* (PDV 20). Kapłan jest nadal zobowiązany realizować powołanie chrześcijańskie, powinien wzrastać w świadomości głębszej wspólnoty, która wiąże go z wszystkimi ochrzczonymi: Nie został on postawiony „przed” Kościołem, ale „w” Kościele. Jest bratem pośród braci (PDV 74).

Obecność i rola prezbiterów w Kościele nie tylko nie wykluczają ani nie zastępują powszechnego kapłaństwa całego Ludu Bożego, lecz służą pełnej jego realizacji w Kościele (PDV 16). W sakramencie święceń prezbiterzy otrzymują szczególny dar, aby wspierać braci na drodze wierności ich chrześcijańskiemu powołaniu (PDV 33). Kapłani, jako bracia i przyjaciele, mają pomóc im odkryć godność dzieci Bożych, tak by mogli oni wypełnić swą specyficzną rolę w misji Kościoła (PDV 17). Co więcej, kapłaństwo hierarchiczne tylko wtedy urzeczywistnia pełną prawdę o sobie, gdy służy powszechnemu kapłaństwu wiernych (PDV 37). Niemożliwą byłaby pełna realizacja naszego chrześcijańskiego powołania, gdyby zabrakło kapłaństwa hierarchicznego.

Rozróżnienie między kapłaństwem powszechnym i kapłaństwem urzędowym nie wprowadza podziału w Kościele, lecz harmonizuje i jednoczy życie Kościoła. Kościół jest bowiem Ciałem Chrystusa, organiczną wspólnotą wszystkich członków, w której każdy służy życiu całości, przeżywając autentycznie swoje własne, specyficzne powołanie (Dyr 18). Apostoł i wspólnota wiernych, owiecznia i wyznaczeni dla niej pasterze, są obecni w Kościele od samego początku, wchodząc w skład jego niezbywalnej, pierwotnej struktury. Oznacza to, że wierni świeccy zaproszeni są do współpracy z kapłanami, nie zastępując ich czy też wyręczając, lecz służąc Kościołowi zgodnie z otrzymanymi charyzmatami (Istr. Coll.).

Tożsamość kapłana jest nowa w stosunku do tożsamości wszystkich chrześcijan, którzy przez chrzest uczestniczą, jako całość, w jedynym kapłaństwie Chrystusa. Specyficzny charakter kapłaństwa urzędowego wynika z potrzeby wszystkich wiernych, by przylgnąć do pośrednictwa i panowania Chrystusa, które uwidacznia się w kapłaństwie urzędowym (Dyr 6).

2. Teologalny wymiar powołania kapłańskiego

Analogicznie do powołania chrześcijańskiego, także w refleksji nad powołaniem kapłańskim punktem wyjścia jest tajemnica Boga w Trójcy Św. Każde

powołanie jest nienależnym Bożym darem, szczególnie jednak powołanie kapłańskie daje świadectwo o prymacie łaski. *Wolna i suwerenna decyzja Boga powołującego do kapłaństwa wymaga bezwzględnego uszanowania. Nie może być w najmniejszym stopniu przedmiotem roszczenia ze strony człowieka. Nie można też jej zastąpić jakąkolwiek ludzką decyzją. Powołanie kapłańskie jest darem miłości Boga, a nigdy prawem przysługującym człowiekowi. Dlatego nie wolno pojmować kapłaństwa jako zwykłego ludzkiego wyróżnienia, ani misji szafarza jako wybranej przez człowieka drogi życiowej* (PDV 36).

Każde powołanie chrześcijańskie posiada wymiar trynitarny. Również kapłańskie powołanie, ma swoje źródło w Trójcy Świętej. Kapłan w wyjątkowy sposób włączony jest w misterium trynitarne, wchodząc w szczególny związek z Ojcem, Synem i Duchem Św. (Dyr 2.3). Łaska i niezatarty charakter, udzielone przez sakramentalne namaszczenie Ducha Św., stawiają kapłana w osobowej relacji do Trójcy Św., która stanowi źródło życia i działania kapłańskiego (Dyr 5).

Najogólniej można powiedzieć, że na mocy konsekracji otrzymanej w sakramencie święceń kapłan zostaje posłany przez Ojca za pośrednictwem Jezusa Chrystusa, Głowy i Pasterza Ludu Bożego, do którego upodabnia się do tego stopnia, że może żyć i działać w mocy Ducha Św. w służbie Kościoła i zbawienia świata (PDV 12).

a. Ojciec, który wzywa

Kapłaństwo służebne wypływa z głębi niepojętej tajemnicy Boga, czyli z miłości Ojca. Ostatecznym więc źródłem tożsamości kapłana jest zbawcza miłość Ojca, który wybiera, wzywa, powołuje i posyła za pośrednictwem Jezusa Chrystusa [por. J 17,6–9.24; 1 Kor 1,1; 2 Kor 1,1] (PDV 12.18; Dyr 4). Na wzór Jezusa kapłan wchodzi w szczególną relację z Ojcem. Całe jego istnienie pochodzi od Ojca i ku Ojcu jest skierowane. W Ojcu ma swój początek misja kapłana. Zostaje on posłany, aby wypełnić zadanie zlecone mu przez Ojca. Kapłan, podejmując drogę powołania, dokonuje aktu całkowitego oddania własnej egzystencji do dyspozycji Ojcu, poddaje się Jego zbawczemu zamysłowi, wyrzekając się jednocześnie spełniania własnej woli.

b. Syn, który posyła

Fundamentalne znaczenie dla życia i posługi kapłańskiej ma osobowa więź kapłana z Chrystusem. Odniesienie do Chrystusa jest absolutnie niezbędnym warunkiem zrozumienia kapłaństwa hierarchicznego (PDV 12).

Święcenia sakramentalne, dokonujące się przez włożenie rąk biskupa i modlitwę konsekracyjną, zapoczątkowują w kapłanie szczególny związek ontologiczny (przemieniający kapłana dogłębnie bytowo, a nie tylko funkcjonalnie), który jednoczy kapłana z Chrystusem, Głową Kościoła, Najwyższym Kapłanem i Dob-

rym Pasterzem (PDV 11, Dyr 2). Sakrament kapłaństwa upodabnia ontologicznie do Chrystusa Kapłana, Uświęciiciela i Pasterza (Dyr 6, por. KK 18–31, DK 2).

Specyficznym darem otrzymanym w sakramencie święceń jest sakramentalna tożsamość z Chrystusem Kapłanem (Dyr 2). Kapłan jest w Kościele i dla Kościoła widzialną kontynuacją Jezusa Chrystusa, znakiem sakramentalnym Jego obecności (PDV 16, Dyr 4), sakramentalnym uobecnieniem Jezusa Chrystusa, Głowy i Pasterza. Na mocy szczególnego zjednoczenia z Chrystusem spełnia on kapłańską posługę *in persona Christi*, to znaczy już nie tylko „w imię” czy „w zastępstwie” Chrystusa, lecz „w osobie” Chrystusa, w swoistym sakramentalnym utożsamieniu się z Chrystusem (PDV 20). Jest on powołany do przedłużania obecności Chrystusa (PDV 15). To właśnie kapłan sprawia, że Chrystus jest sakramentalnie obecny wśród jego braci (DSM 4).

Tożsamość kapłana jest ściśle związana z kapłaństwem Chrystusa, który osobiście wybiera i powołuje kapłana do jedności z sobą (Dyr 4). Kapłaństwo służebne pochodzi od samego Chrystusa, ma swoje źródło w pełni Jego własnego kapłaństwa (Dok. Końc. 9). To właśnie dogłębne zjednoczenie z Chrystusem daje kapłanowi szczególne uczestnictwo w kapłaństwie Chrystusa (Dyr 2). Na mocy tego zjednoczenia życie i posługa kapłana stają się kontynuacją życia i działalności Chrystusa (PDV 18). Kapłan jest pośrednikiem, żywym narzędziem Chrystusa, Wiecznego Kapłana, w przekazywaniu łaski Bożej ludziom. W sposób szczególny kapłan jest sługą Chrystusa.

Kto staje się kapłanem, zostaje wszczepiony w misję Jezusa Chrystusa. Uczestniczy on na sposób urzędu, czyli mocą otrzymanego urzędu, w uświęcającej, nauczycielskiej i królewskiej misji Chrystusa (PDV 18). Kapłan zostaje posłany, by skutecznie aktualizować wieczne posłanie Chrystusa (Dyr 7). Działając *in persona Christi Capitis*, staje się szafarzem zbawczych tajemnic, głosi autorytatywnie Jego słowo, i jest pasterzem Ludu Bożego, dzieląc pełną miłości troskę Chrystusa o Kościół, aż do złożenia całkowitego daru z siebie (PDV 15).

W całej tej kapłańskiej posłudze uobecnienia się Chrystus jako Głowa wspólnoty w pełnieniu swego dzieła odkupienia ludzi i doskonałego uwielbienia Boga (DSM 4). Za pośrednictwem posługi kapłaństwa urzędowego Chrystus nadal wypełnia wśród swojego ludu to działanie, które należy wyłącznie do Niego jako Głowy Ciała. Kapłaństwo urzędowe czyni więc dotykającym działanie samego Chrystusa Głowy i świadczy, że Chrystus nie oddalił się od swego Kościoła, ale nieustannie ożywia go swoim wiecznym kapłaństwem (Dyr 1).

Warto w tym miejscu przytoczyć fragment przemówienia kard. J. Ratzingera wygłoszonego na rozpoczęcie Synodu Biskupów poświęconego formacji kapłańskiej: *Jezus mówi: „Beze Mnie nic uczynić nie możecie (J 15,5). Sami z siebie, własnymi siłami, kapłani nie mogą uczynić żadnej z tych rzeczy, które przynależą do ich misji. W jaki sposób mogliby powiedzieć sami z siebie: „Odpuszczam ci twoje grzechy? Jak mogliby powiedzieć: „To jest Ciało moje? Jakże mogliby nakładać ręce i mówić: „Przyjmij Ducha Świętego? Nic z tego, co stanowi działanie apostołów, nie dokonuje się ich własną mocą. Ale właśnie na tym wyzuciu z własnej mocy polega ich komunია z Jezusem. Ich niezdolność do uczynienia czegokolwiek wprowadza ich we wspólną misję z Jezusem. Kapłan spełnia swoją funkcję*

bynajmniej nie dlatego, że ma po temu szczególne wrodzone zdolności lub że sprawia mu to przyjemność, albo przynosi zysk. Przeciwnie, kto przyjmuje sakrament, zostaje posłany, aby dawał to, czego sam z siebie dać nie może, aby działał w osobie kogoś innego, Jezusa Chrystusa, i był Jego żywym narzędziem. Dlatego żaden człowiek nie może samego siebie ogłosić kapłanem. Dlatego też żadna społeczność nie może z własnej woli przeznaczyć kogoś do tej posługi. Kapłaństwo można przyjąć tylko jako Boży sakramentalny dar. Postannictwo można przyjąć tylko od posyłającego, od Chrystusa w Jego sakramencie, mocą którego człowiek staje się dla świata głosem Chrystusa i Jego dłońmi.

Specyfiką posługi kapłanów jest władza przekazana im przez Chrystusa. Kapłan otrzymuje w darze „władzę duchową”, która jest uczestnictwem we władzy Jezusa Chrystusa (PDV 20). Władza ta nie jest własnością kapłana: w istocie jest ona manifestacją władzy Pana. Jest to władza działania „w imieniu”, „w zastępstwie”, „w osobie” Chrystusa Głowy i Pasterza Kościoła (PDV 16.35). „Władza duchowa” oznacza służbę na rzecz Kościoła, a tym samym upodobnienie do Chrystusa, który jako Głowa jest jednocześnie Sługą Kościoła (PDV 21). Na mocy otrzymanej władzy kapłan staje się przewodnikiem, który prowadzi powierzonych mu wiernych. Władza, z którą związany jest autorytet samego Chrystusa, powinna być sprawowana w duchu służby, jako bezinteresowne poświęcenie się dla dobra owczarni. Kapłani powinni sprawować powierzoną im przez Chrystusa władzę jako autorytatywną służbę na rzecz Kościoła (Dyr 16).

c. Duch, który uświęca

Duch Święty jest najwyższym Darem, udzielonym przez uwielbionego Chrystusa w sakramencie kapłaństwa (Dekl. MKT). Nieutralny dar Ducha Św. przekazywany jest w apostołskim geście nałożenia rąk. W święceniach kapłańskich kapłan zostaje namaszczony Duchem Św. i naznaczony Jego znamieniem poprzez charakter sakramentalny, by był na zawsze sługą Chrystusa i Kościoła. Kapłan, otrzymawszy obietnicę, że Pocieszyciel pozostanie z nim na zawsze, wie, że nie utraci nigdy obecności i skutecznej mocy Ducha Św., by móc wypełniać swoją posługę i przeżywać miłość duszpasterską jako całkowity dar z siebie dla zbawienia swoich braci (Dyr 8).

To właśnie dzięki działaniu Ducha Św. prezbiter jest sakramentalnie złączony w kapłaństwie służebnym z Jezusem Chrystusem, Najwyższym Kapłanem i Dobrym Pasterzem (PDV 18). Mocą sakramentalnego wylania Ducha Świętego, który uświęca i posyła, kapłan zostaje upodobniony do Jezusa Chrystusa, Głowy i Pasterza Kościoła (PDV 70). Głębokie zjednoczenie z Duchem Chrystusa zapewnia skuteczność kapłańskiemu działaniu sakramentalnemu *in persona Christi* (PDV 33).

Duch Święty dany w sakramencie kapłaństwa daje jednocześnie kapłanowi udział w misji prorockiej, kapłańskiej i królewskiej Chrystusa, i uzdalnia do jej wypełnienia w duchu miłości (PDV 27, Dms 5).

3. Eklezjalny wymiar powołania kapłańskiego

Powołanie kapłańskie może istnieć i trwać tylko we wspólnocie Kościoła (PDV 12). Specyfiką kapłańskiego powołania jest sakramentalne włączenie we wspólnotę z biskupem i prezbiterami, by służyć Kościołowi (PDV 12). Jedność wiążąca prezbiterów z biskupem i ze sobą nawzajem nie jest zewnętrznym dodatkiem do właściwej natury ich służby, ale wyraża jej istotę (PDV 74).

Kapłan jest powołany za pośrednictwem Kościoła (PDV 35). Dar kapłaństwa urzędowego został ustanowiony przez Chrystusa w celu kontynuowania na ziemi Jego własnego zbawczego posłannictwa. Udzielony na początku Apostołom, kontynuowany jest w Kościele za pośrednictwem biskupów, ich następców (Dyr 1). Biskupom została powierzona władza powoływania tych, którzy staną się ich współpracownikami w urzędzie apostołskim. Powołanie więc do posługiwania na mocy święceń jest wezwaniem kierowanym zawsze za pośrednictwem biskupa (Dok. Końc. 9).

Ta prawda o sukcesji apostołskiej stanowi obok fundamentu chrystologicznego drugi filar katolickiej doktryny o kapłaństwie urzędowym. Apostołowie w swoich pismach wyraźnie odróżniają posługę apostołską od zwykłych darów dostępnych chrześcijanom. Posługa ta jest sukcesywnie przekazywana poprzez apostołski gest nałożenia rąk biskupa w święceniach kapłańskich. Dzięki kapłaństwu biskupa kapłaństwo prezbiterów włączone jest w strukturę apostołską Kościoła (PDV 16). Dlatego też posługa kapłańska może być wypełniona, o ile prezbiter pozostaje w hierarchicznej jedności ze swym biskupem. Pośród różnych charyzmatów i służb jedynie posługa kapłaństwa służebnego, zapewnia wieczność dzieła Apostołów (DSM 4).

Każde powołanie kapłańskie istnieje jednocześnie dla Kościoła. Miłość pasterska kapłana jest całkowitym darem z siebie złożonym Kościołowi (PDV 23). Zgodnie ze swym powołaniem, kapłan ma być żywym obrazem Jezusa Chrystusa Oblubieńca Kościoła i realizować w swoim życiu miłość Chrystusa Oblubieńca do Kościoła Oblubienicy (PDV 22). Powinien być wierny Oblubienicy, a będąc jakby żywą ikoną Chrystusa Oblubieńca, czynić skutecznym oddanie Chrystusa dla Kościoła (Dyr 13).

Posługa kapłańska ma radykalną formę wspólnotową i może być wypełniona tylko jako wspólne dzieło biskupów, prezbiterów i ludzi świeckich (PDV 17; por. DK 7–9). Sobór Watykański II wyakcentował niezastąpioną rolę świeckich w tym wspólnym dziele, wskazując na konieczność współpracy kapłanów z wiernymi świeckimi: *Niech prezbiterzy szczerze uznają i popierają godność świeckich i właściwy im udział w posłannictwie Kościoła (...), niech w duchu wiary odkrywają różnorodne charyzmaty świeckich, (...) niech je z radością uznają, z troskliwością popierają (...) niech też z zaufaniem powierzają świeckim zadania w służbie Kościoła* (DK 9).

4. Parenetyczny wymiar powołania kapłańskiego

Powołanie kapłańskie jest darem zobowiązującym do odpowiedzi. Właśnie do kapłanów w szczególnie sposób odnosi się zobowiązanie do życia w doskonałości. Prezbiter jest wezwany do praktykowania *ś w i ę t o ś c i* w tej formie, jaka wypływa z sakramentu kapłaństwa. Jest on powołany nie tylko jako ochrzczony, lecz również i zwłaszcza jako kapłan, a zatem na mocy nowej konsekracji Bogu w momencie święceń (PDV 20). Skoro każdy kapłan we właściwy sobie sposób działa w jedności z Chrystusem, obdarzony jest też szczególną łaską naśladowania Chrystusa w Jego świętości (PDV 20).

Wszyscy wierni na mocy przymierza zawartego w chrzcie powołani są do życia w miłości. Specyfiką kapłańskiego powołania jest *m i ł o ś ć p a s t e r s k a* (PDV 23). Duch Św. staje się pierwotnym źródłem miłości pasterskiej kapłana i stale ją podtrzymuje (PDV 70). On to poprzez sakramentalne namaszczenie napędza kapłana miłością pasterską, upodabniając go do Chrystusa, Głowy i Pasterza Kościoła. Na mocy więc konsekracji sakramentalnej prezbiterzy zostają powołani do naśladowania Chrystusa w Jego miłości pasterskiej (PDV 22). Tę miłość kapłan urzeczywistnia poprzez realizację powierzonej mu misji uświęcania, nauczania i prowadzenia ludu Bożego. Bierze ona swój początek z Eucharystii i w sprawowaniu Eucharystii przez kapłana znajduje swe najwyższe spełnienie. Celebracja Eucharystii jest szczytowym aktem miłości pasterskiej kapłana (PDV 23). Jego rola jest absolutnie niezastąpiona, ponieważ bez kapłana nie ma ofiary eucharystycznej (PDV 48).

Kapłan w specyficzny sposób uczestniczy w prorockiej, kapłańskiej i królewskiej misji Chrystusa. Na drogę realizacji misji *p r o r o c k i e j* kapłan napędzony zostaje Duchem Prawdy i przez Niego jest prowadzony. Przez święcenia Duch Św. udziela się kapłanowi dla wypełnienia prorockiego zadania głoszenia i autorytatywnego wyjaśniania Słowa Bożego. Duch Św. namaszcza kapłana na misję szafarza Słowa Bożego. Kapłan jest konsekrowany i posłany, by autorytatywnie i skutecznie głosić Ewangelię, wzywając do posłuszeństwa wiary mocą autorytetu Chrystusa, którego reprezentuje. Dlatego powinien być on w pełni świadomy, że słowa jego posługi nie są jego własnymi słowami, lecz należą do Tego, który go posłał. Nie jest on panem Słowa, lecz jego sługą. Nie jest jedynym posiadaczem tego Słowa, lecz dłużnikiem ludu Bożego. Głosi Słowo Boże jako sługa, uczestnicząc w urzędzie prorockim Chrystusa i Kościoła (PDV 26).

Mocą sakramentalnego charakteru kapłan pozostaje w ścisłej komunii z Duchem Św. w sprawowaniu liturgii. Szczytowym momentem jego *k a p ł a ń s k i e j* misji jest Eucharystia, kiedy kapłan celebrujący *i n p e r s o n a C h r i s t i* wzywa przez epiklezę skutecznej mocy Ducha Św. nad chlebem i winem, uobecniając kapłańską ofiarę Jezusa Chrystusa, który w Wieczniku i na Krzyżu wydał za nas swoje Ciało i przelał Krew (por. Dyr 10).

Wreszcie Duch Św. daje kapłanowi uczestnictwo w *k r ó l e w s k i e j* misji Chrystusa, udzielając mocy do prowadzenia powierzonej mu wspólnoty w duchu miłości pasterskiej i utwierdzania jej w jedności (Dyr 11).

Również wezwanie do praktykowania *r a d y k a l i z m u e w a n g e l i c z n e g o* ma swoją specyfikę w życiu kapłanów, płynącą z ich upodobnienia do

Chrystusa, Głowy i Pasterza (PDV 27). Kapłan jest wezwany, by realizować rady ewangeliczne posłuszeństwa, czystości i ubóstwa w sposób odpowiadający jego tożsamości i powołaniu (PDV 27). Jezus Chrystus jest dla kapłana wzorem i źródłem cnót posłuszeństwa, czystości i ubóstwa. Kapłan jest wezwany, by przez praktykę tych cnót wyrazić swą pasterską miłość do Kościoła i odnaleźć w miłości posłusznej, czystej i ubogiej drogę pełnej realizacji swego powołania (PDV 30.33).

Posłuszeństwo kapłańskie nabiera kilku specyficznych cech. Jest ono przede wszystkim posłuszeństwem „apostolskim”. Urząd kapłański powierzony zostaje tylko w jedności z papieżem i z kolegium biskupów, a szczególnie z biskupem własnej diecezji. Należy się im ze strony kapłana „synowska cześć i posłuszeństwo”, przyręczone w obrzędzie święceń kapłańskich. Posłuszeństwo kapłańskie zawiera także wymóg „wspólnotowy”. Nie jest posłuszeństwem jednostki, która wchodzi w indywidualną relację z autorytetem, ale jest głęboko włączone w jedność prezbiterium, które jest wezwane do zgodnej współpracy z biskupem i za jego pośrednictwem z następcą Piotra. Posłuszeństwo kapłańskie ma wreszcie charakter „pastoralny”; jest ono bowiem przeżywane w klimacie stałej dyspozycyjności wobec potrzeb i wymagań ludu Bożego (PDV 28).

Ewangeliczną radę czystości realizuje kapłan poprzez życie w celibacie, który jest szczególnym darem Bożej łaski. W święceniach kapłańskich kapłan upodobniony zostaje do Jezusa Chrystusa Głowy i Oblubieńca Kościoła. Poprzez celibat łatwiej może on niepodzielnym sercem poświęcić się samemu tylko Bogu i Kościołowi. Celibat jest wyborem większej i niepodzielnej miłości do Chrystusa i Jego Kościoła. Kościół, Oblubienica Chrystusa, pragnie, aby kapłan miłował go w sposób całkowity i wyłączny, na wzór Jezusa Chrystusa, Głowy i Oblubieńca. Celibat jest bezcennym darem Boga, bodźcem miłości pasterskiej, jako szczególny udział w ojcostwie Boga i w płodności Kościoła oraz jako świadectwo wobec świata o Królestwie eschatologicznym (PDV 29.50).

Uboństwo kapłana jest podporządkowaniem wszystkich dóbr najwyższemu dobru Boga i Jego Królestwa. Na mocy sakramentalnego upodobnienia prezbitera do Chrystusa Głowy i Pasterza, ubóstwo kapłańskie nabiera charakteru pastoralnego. Tylko bowiem kapłan ubogi doprowadzić może do Chrystusa, który będąc bogatym stał się ubogim z miłości do nas, aby nas ubogacił swym ubóstwem [por. 2 Kor 8,9] (PDV 30).

Odpowiedzialność za powołania kapłańskie powinna wyrazić się w pierwszym rzędzie w autentycznym przeżywaniu przez każdego z nas powołania chrześcijańskiego. Im bardziej odkrywamy wartość i niepowtarzalność własnego powołania oraz jego niezastąpioną rolę we wspólnocie Kościoła, im doskonalej będziemy je realizować, tym pełniej stanie przed nami prawda o Kościele, Ciele Chrystusa, w którym nie może zabraknąć miejsca dla powołań kapłańskich. Wnieść swój wkład w dzieło powołań, to przede wszystkim dać świadectwo życia powołaniem. Tak właśnie tworzy się klimat dla budzenia, rozwoju i realizacji powołań.

Najlepszym więc środowiskiem dla prawidłowego rozwoju powołań kapłańskich są rodziny, parafie, szkoły, wspólnoty, w których młodzi ludzie szukający drogi życia spotykają się ze świadectwem autentycznej realizacji chrześcijańskiego powołania.

A nade wszystko nigdy nie wolno nam zapomnieć, że powołania kapłańskie są szczególnym darem łaski i że ciągle aktualnymi pozostają słowa Chrystusa: „Proście Pana żniwa, aby wyprawił robotników na żniwo swoje” (Lk 10,2).

Źródła wykorzystane w opracowaniu:

- Sobór Watykański II, Konstytucja dogmatyczna o Kościele *Lumen Gentium*.
 Sobór Watykański II, Konstytucja duszpasterska o Kościele współczesnym *Gaudium et spes*.
 Sobór Watykański II, Dekret o posłudze i życiu kapłanów *Presbyterorum ordinis*.
 Sobór Watykański II, Dekret o apostołstwie świeckich *Apostolicam actuositatem*.
 Dokument III Soboru Biskupów *De sacerdotio ministeriali* (1971).
 Jan Paweł II, Encyklika *Redemptor hominis* (1979).
 Jan Paweł II, Encyklika *Redemptoris missio* (1981).
 Paweł VI, Adhortacja apostolska *Evangelii nuntiandi* (1975).
 Jan Paweł II, Adhortacja apostolska *Familiaris consortio* (1981).
 Jan Paweł II, Adhortacja apostolska *Christifideles laici* (1988).
 Jan Paweł II, Adhortacja apostolska *Pastores dabo vobis* (1992).
 Dokument końcowy Międzynarodowego Kongresu Biskupów i innych odpowiedzialnych za powołania duchowne (1981).
 Dokument *Instrumentum laboris* VI Zwyczajnego Synodu Biskupów (1987).
 Dyrektorium Kongregacji ds. Duchowieństwa o posłudze i życiu kapłanów (1994).
 Dyrektorium duszpasterstwa powołań (polskie) 1991.
 J. R a t z i n g e r, O naturze kapłaństwa. Przemówienie wygłoszone podczas I sesji plenarnej VIII Zwyczajnego Zgromadzenia Generalnego Synodu Biskupów (1990), *OsRomPol* 11:1990, nr 9, s. 3–5.
 Instruzione su alcune questioni circa la collaborazione dei fedeli laici al ministero dei sacerdoti z dnia 15 sierpnia 1997 r. Città del Vaticano 1997.

PRIESTERBERUFUNGEN ALS SPEZIFISCHER WEG DER REALISIERUNG CHRISTLICHER BERUFUNG IM HINBLICK AUF NEUE KIRCHENDOKUMENTE

ZUSAMMENFASSUNG

Die Idee der Berufung war ein führendes Thema des II. Vatikanischen Konzils, das aus einer wesentlich weiteren Perspektive als bisher betrachtet worden war. Die während des Konzils aufgenommene Reflexion zur Berufung fand ihre Fortsetzung und Vertiefung in zahlreichen Dokumenten der Kirche der letzten Jahre. Der Beitrag betont eine enge Verbindung zwischen der christlichen und der priesterlichen Berufung, und somit also auch zwischen dem allgemeinen Priestertum der Gläubigen und dem amtlichen Priestertum. Die

neuesten Kirchendokumente zeigen die Priesterberufungen als einen spezifischen Weg der Realisierung der christlichen Berufung.

Der erste Teil des Beitrags betrifft das Wesen der christlichen Berufung, das in theologischer, kirchlicher und didaktischer Dimensionen gezeigt wird. Die Berufung ist ein Geschenk der Liebe und ein Werk Gottes in der hl. Dreifaltigkeit. Daher erscheint in jeder Berufung das Geheimnis des Vaters, der auffordert, des Sohnes, der sendet, des Geistes, der heiligt. Eine christliche Berufung trägt einen ekklesialen Zug, da sie doch der Kirche entstammt, wird in ihr erkannt, realisiert sich in der Kirche und nimmt die Form des Dienstes gegenüber der Kirche an. Sie ist auch ein zur freien Antwort verpflichtendes Geschenk, im Geiste der Liebe und der Heiligkeit über die Teilnahme am priesterlichen, prophetischen und königlichen Amt Christi und Seiner Nachahmung in der Haltung eines evangelischen Radikalismus.

Im zweiten Teil des Beitrags wird das Verhältnis zwischen allgemeinem Priestertum der Gläubigen und dem amtlichen Priestertum aufgezeigt. Es sind zwei verschiedene Arten der Teilnahme am Priestertum von Christus. Sie unterscheiden sich untereinander was das Wesen betrifft und nicht nur durch den Grad. Das hierarchische Priestertum wurde für den Dienst des allgemeinen Priestertums der Gläubigen eingesetzt. Analog zur christlichen Berufung hat auch die priesterliche Berufung seine theologische, ekklesiale und didaktische Dimension. Kraft der Konsekration während des Sakraments der Weihe wird der Priester vom Vater mittels Jesus Christus, des Hauptes und des Hirten des göttlichen Volkes, geschickt, um zu leben und tätig zu sein mit der Kraft des Heiligen Geistes (in persona Christi) im Dienste der Kirche und der Erlösung der Welt. Die priesterliche Berufung kann sich allein in der Gemeinschaft der Kirche (apostolische Nachfolge) realisieren. Sie ist zugleich ein Geschenk, das zur Antwort verpflichtet über die Heiligkeit und die priesterliche Liebe sowie über eine spezifische Teilnahme an der prophetischen, priesterlichen und königlichen Mission von Christus, realisiert im Geiste evangelischer Ratschläge.